Materiał do użytku wewnętrznego

Przestrzeń wielofunkcyjna pod wiaduktami Trasy Łazienkowskiej w Warszawie

Fundacja Skwer Sportów Miejskich
i Centrum Wyzwań Społecznych Uniwersytetu Warszawskiego
dla Zarządu Miejskich Inwestycji Drogowych
Warszawa, sierpień 2017

WPROWADZENIE

Zarząd Miejskich Inwestycji Drogowych rozpoczął prace nad renowacją części Trasy Łazienkowskiej, w praktyce oznaczającą wyburzenie i odbudowę wiaduktów przy Agrykoli. Renowacja tworzy okazję do nowej aranżacji terenu pod wiaduktami.

Władze Warszawy realizują liczne działania służące wydłużaniu dostępności przestrzeni publicznych na przestrzeni roku dla użytkowników w każdym wieku. Rozległy teren pod wiaduktem trasy przecinającej jeden z najważniejszych obszarów zielonych w mieście, to doskonała lokalizacja dla realizacji takiego zagospodarowania.

Przyjętym celem jest realizacja przestrzeni wyróżniającej się jakością architektury i walorami użytkowymi, która będzie służyć sąsiadom, mieszkańcom innych części Warszawy oraz przyciągać turystów.

Przedstawiony materiał po uzgodnieniu treści rekomendacji oraz kwestii otwartych będzie podstawą do OPZ na wybór projektanta terenu pod trasą, którego zadaniem będzie przygotowanie dokumentacji w stałej koordynacji z wybranym przez ZMID projektantem wiaduktów.

PRZEPROWADZONE BADANIA

Rekomendacja została przygotowana przez zespół projektantów przestrzeni publicznych z fundacji Skwer Sportów Miejskich pracujących na bazie obserwacji i wywiadów przeprowadzonych we współpracy z badaczami z Centrum Wyzwań Społecznych UW.

W ramach działań zespołu badawczego przeprowadzono

- Mapowanie otoczenia oraz interesariuszy;
- Obserwacje terenowe obecnego wykorzystania przestrzeni;
- Wywiady z obecnymi użytkownikami;
- Wywiady z potencjalnymi użytkownikami;
- Wywiady z interesariuszami instytucjonalnymi.

KONTEKST / **SKARPA WARSZAWSKA**

Teren będący przedmiotem opracowania jest elementem Skarpy Warszawskiej. Po skutecznej realizacji planowanego zagospodarowania może stać się ważnym punktem w systemie warszawskich przestrzeni publicznych, masowo używanym przez mieszkańców i turystów.

Presja na uzyskanie wysokiej jakości wynika również z faktu, że przez wielu użytkowników teren będzie oceniany w kontekście wizyty w leżących nieopodal Łazienkach Królewskich i innych terenach reprezentacyjnych.

KONTEKST / **DOSTĘPNOŚĆ TERENU**

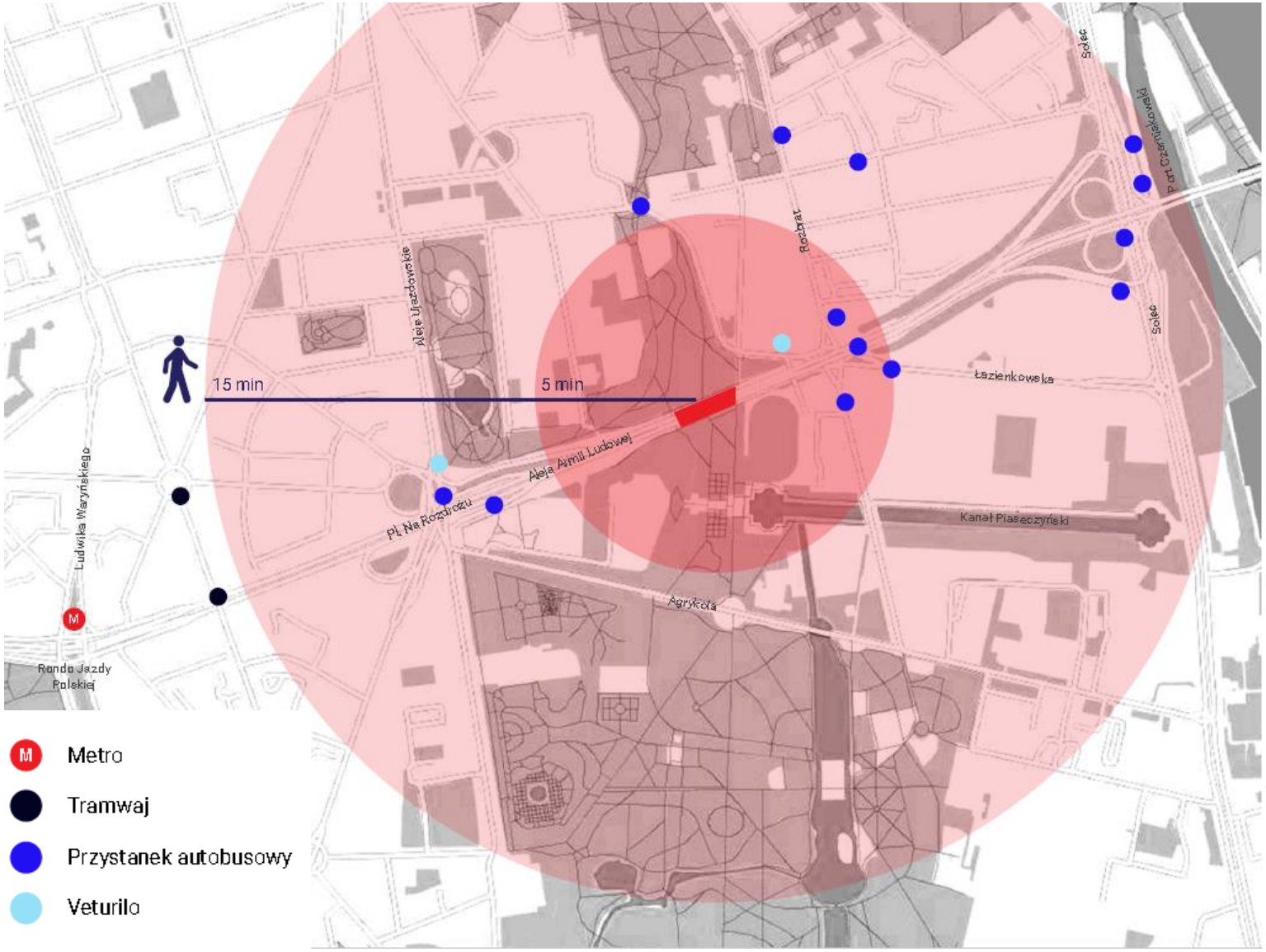

Wiadukt znajduje się na jednej z głównych magistrali komunikacyjnych Warszawy, co znacząco zwiększa jego dostępność dla mieszkańców sąsiedztwa i innych części aglomeracji.

Szesnaście linii autobusowych w granicach 5 min. pieszo pozwala na dojazd do zachodniej i wschodniej granicy miasta w czasie ok. pół godziny, dostęp do linii tramwajowych i metro oraz szybkie przemieszczanie się w obrębie Powiśla i Solca.

W bezpośrednim sąsiedztwie terenu znajduje się stacja roweru miejskiego.

KONTEKST / **INSTYTUCJE W OTOCZENIU**

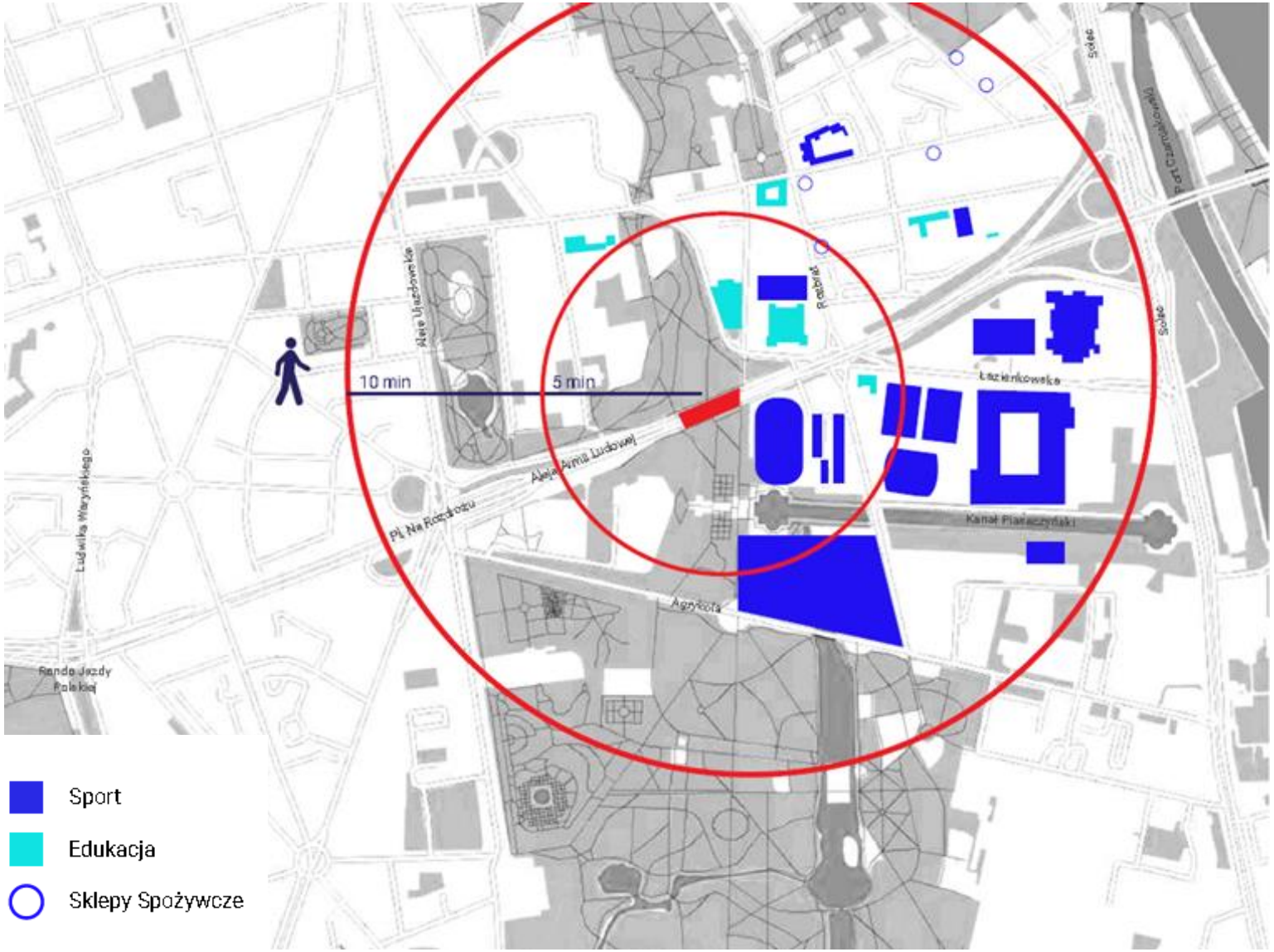

W najbliższym sąsiedztwie obiektu znajdują się liczne instytucje sportowe i edukacyjne.

Wśród nich szczególnie aktywne są:

- Klub piłkarski Legia Warszawa
- Warszawskie Centrum Sportu „Agrykola”
- Wydział Wzornictwa Akademii Sztuk Pięknych
- II Liceum Ogólnokształcące im. S. Batorego
- Młodzieżowy Dom Kultury Śródmieście
- Organizacje skupione wokół Osiedla Jazdów

Ważnym sąsiadem, choć zainteresowanym przestrzenią w ograniczonym stopniu jest Centrum Sztuki Współczesnej Zamek Ujazdowski.

W najbliższym otoczeniu brak sklepów spożywczych, dostępne są bary oferujące ograniczoną ofertę gastronomiczną, w tym alkohol.

KONTEKST / **OBECNI UŻYTKOWNICY**

Wśród obecnych użytkowników największą grupą są osoby przechodzące przez teren z zamiarem dotarcia do innego celu. Są to spacerowicze kierujący się do Łazienek – przede wszystkim rodzice z małymi dziećmi, seniorzy i młodzi dorośli. Drugą dużą grupą są turyści, którzy regularnie wykonują pod wiaduktem zdjęcia stając na jego osi.

Ośrodek „Agrykola” przyciąga biegaczy z całego miasta. W pobliżu zlokalizowane są także bardzo popularne boiska do koszykówki.

Największą liczebnie grupą, choć pojawiającą się średnio raz w tygodniu są kibice Legii Warszawa. Wzdłuż terenu prowadzi jedna z tras na stadion, a tuż obok znajduje się pub „Źródełko” gdzie kibice spędzają czas przed meczem.

W czasie meczów i w mniejszym stopniu poza nimi teren jest wykorzystywany jako nielegalne miejsce do parkowania samochodów. Z oczywistych względów przestrzeń służy także jako miejsce schronienia przed deszczem wszystkim osobom znajdującym się w otoczeniu.

KONTEKST / **SZTUKA**

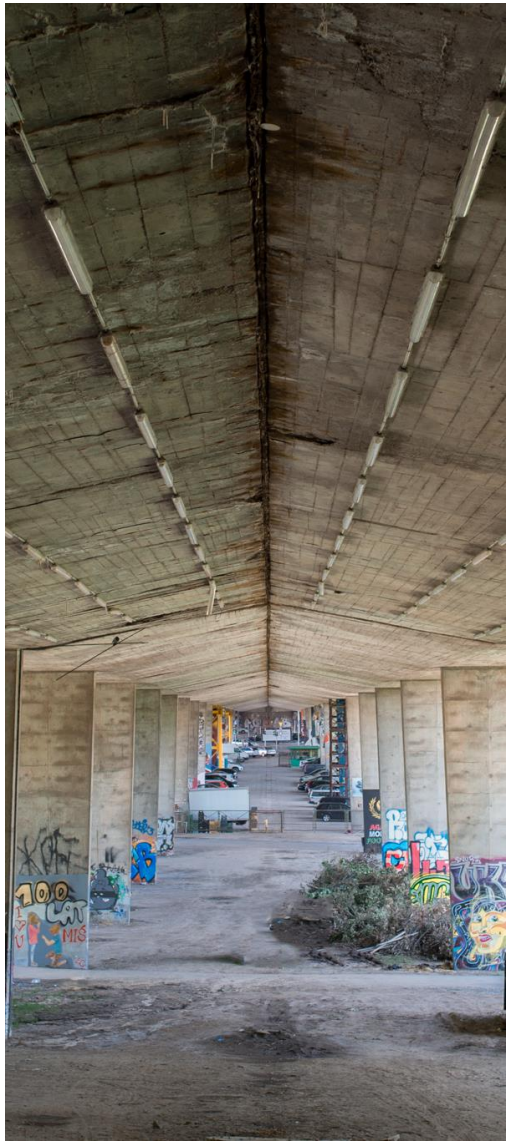

Sztuka jest obecna w terenie na kilku poziomach. Forma architektoniczna obecnych wiaduktów nietypowa dla konstrukcji drogowych posiadających zazwyczaj płaski strop, połączona z symetrią podpór tworzy spektakularną oś, która przyciąga uwagę przechodniów. Rozwiązania materiałowe spotykane w obiektach brutalistycznych nadają dodatkowego charakteru wiaduktom.

Na stropie znajduje się instalacja świetlna autorstwa Jakuba Szczęsnego z grupy projektowej „Centrala”, której odtworzenie jest postulowane przez CSW.

Jedną z najważniejszych form obecności sztuki jest graffiti obecne w formie prac artystycznych jak i grafik kibicowskich. Dla artystów jest to ważny teren – wiadukt trasy Łazienkowskiej był jednym z pierwszych miejsc, gdzie zalegalizowano graffiti. Powstało tam wiele wartościowych prac.

Z możliwości malowania szybko skorzystały grupy kibicowskie, które stworzyły „galerię sław”, niekiedy zawierającą dyskusyjne treści. Po kilku incydentach pozostają one pod pilnym nadzorem klubu.

KONTEKST / **POTENCJALNI UŻYTKOWNICY**

Pod mostem Poniatowskiego powstał oddolnie zbudowany skatepark, który będzie musiał zostać wyburzony. Zagospodarowanie terenu pod wiaduktem Trasy Łazienkowskiej jest okazją do rozwiązania kwestii wyburzenia skateparku i uwolnienia terenu bez konfliktu społecznego, pod warunkiem dalszego zaangażowania grupy inicjatorów działań pod mostem Poniatowskiego w prace projektowe.

ZIDENTYFIKOWANE POTRZEBY UŻYTKOWNIKÓW I INSTYTUCJI

Rodzice z dziećmi oraz grupy trenerskie dzieci
- Przestrzeń do odpoczynku i zabawy dla dzieci w wieku 4–8 lat;
- Poidełka.

Młodzież szkolna i studenci
- Zacienione miejsca do siedzenia umożliwiające wygodną pracę w grupie przez dłuższy czas bez konieczności zakupu w kawiarni.

Seniorzy okolicznych osiedli
- Zacienione miejsca do siedzenia;
- Siłownia plenerowa aeorobowa i statyczna;
- Stoliki umożliwiające wygodne zjedzenie samodzielnie zrobionego posiłku.

Sportowcy korzystający z otoczenia Agrykoli
- Miejsce do treningu kalistenicznego;
- Przebieralnie, szafki i zaplecze sanitarne.

Społeczność deskorolkowa
- Przestrzeń umożliwiająca jazdę na każdym poziomie zaawansowania.

Artyści – autorzy murali
- Utrzymanie możliwości malowania graffiti

ASP, MDK
- Przestrzeń do prowadzenia zajęć warsztatowych edukacyjnych i rekreacyjnych oraz zajęć WF;
- Dostępność terenu dla osób niepełnosprawnych.

Ośrodek Sportowy Agrykola
- Wykorzystanie siłowni do zajęć plenerowych;
- Odciążenie ośrodka z obsługi tłumu biegaczy korzystających z bieżni.

Legia Warszawa
- Przygotowanie terenu jako głównego miejsca przebywania kibiców przed meczem i miejsca stałej animacji sportowej;
- Utrzymanie możliwości malowania graffiti pod bieżącym nadzorem;
- Duży parking rowerowy w ramach obszaru (optymalnie bliżej ronda Sedlaczka);
- Stworzenie infrastruktury do prowadzenia zajęć w ramach działań lato i zima w mieście – optymalnie w formie boiska wielofunkcyjnego.

PROPONOWANY ZAKRES ZAGOSPODAROWANIA

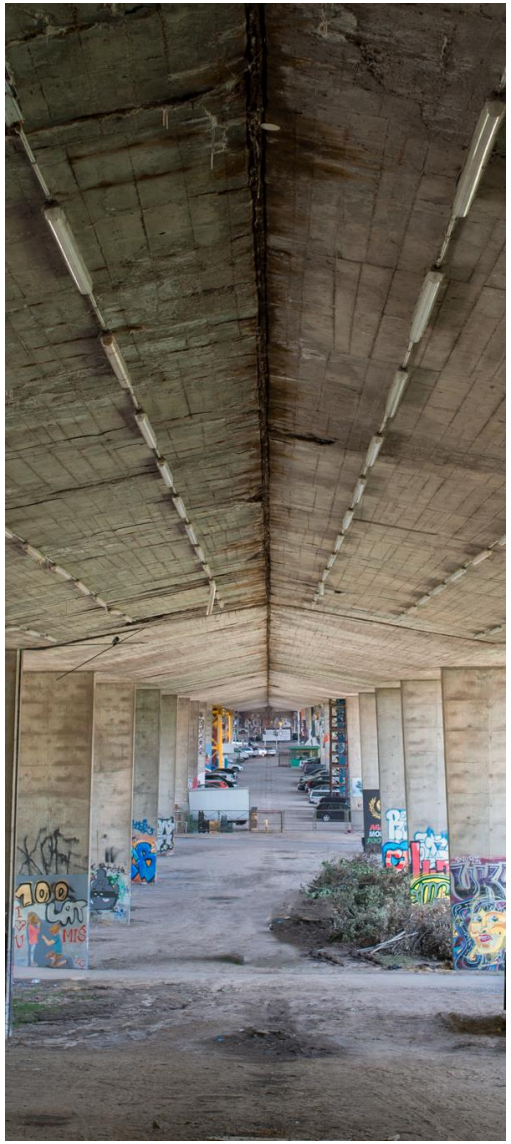

Funkcje rekreacyjne

- Siłownie plenerowe do treningu aerobowego, kalistenicznego i statycznego.
- Mini boiska dla dzieci do gry w piłkę i koszykówkę;
- Skatepark w formie połączonego systemu basenów do jazdy dla różnych dyscyplin na kółkach i wielu stopni zaawansowania, wyposażony w elementy symulujące ulicę;
- Teren umożliwiający swobodną zabawę dzieci w wieku 4–8lat;
- Stoły do gry w piłkarzyki tematycznie powiązane z klubem piłkarskim Legia Warszawa.

Funkcje towarzyszące

- Stoły umożliwiające wygodną pracę w grupie oraz podłączenie do energii elektrycznej oraz bezpłatny dostęp do sieci wi–fi.
- Duża liczba siedzisk, przynajmniej w części wyposażonych w oparcia i podłokietniki;
- Poidełka zlokalizowane w pobliżu krańców działki umożliwiający łatwy dostęp dla osób korzystających z różnych sekcji;
- Oświetlenie terenu w formie uzupełniającej instalację artystyczną Jakuba Szczęsnego;

Funkcje towarzyszące cd.

- Uporządkowanie zieleni na granicy działki, również w kontekście wydłużenia dostępności terenu na przestrzeni roku (ochrona przed deszczem i wiatrem). Przynajmniej częściowe wprowadzenie zieleni pod wiaduktem;
- Stacje naprawcze dla rowerów i deskorolek.

Kwestie do dyskusji

- Budowa pawilonu z funkcją gastronomii i sanitariatu przy al. Hopfera lub dostosowanie istniejącego przy wiadukcie pawilonu do roli zaplecza (osobny proces inwestycyjny?);
- Wybór operatora terenu (Legia Warszawa zgłasza zainteresowanie);
- Lokalizacja parkingu rowerowego w kontekście sugestii klubu Legia Warszawa (rekomendacja: mniejsza liczba stojaków na przedmiotowym terenie, większa bliżej ronda Sedlaczka);
- Podwyższona dostępność terenu dla osób z niepełnosprawnościami (do dyskusji w świetle planowanych funkcji rekreacyjnych);
- Utrzymanie formy architektonicznej wiaduktów.

INSPIRACJE

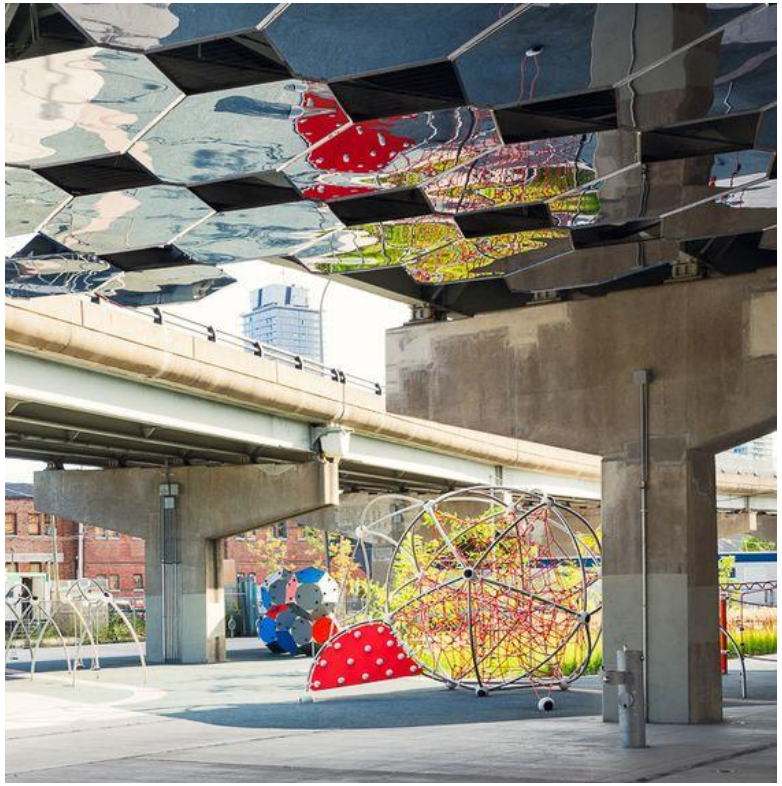

Zagospodarowanie przestrzeni pod estakadami to trend widoczny w wielu państwach świata, jednak brakuje podobnego przykładu w Polsce. Z perspektywy międzynarodowej wyróżnikiem przestrzeni będzie wysoki poziom architektury, w Polsce realizacja złożonego projektu drogowego skoordynowana z przygotowaniem wysokiej jakości przestrzeni publicznej.